

Nytta och nöje eller offerskap?

– mediabilder av manlig och kvinnlig prostitution

Sanna Fyledal
Sanne Hjalmar

Lunds Universitet
Socialhögskolan
SOPA63 Ht-08

Abstract

Authors: Sanna Fyledal and Sanne Hjalmar

Title: Business and pleasure or victimization –media images of male and female prostitution

Supervisor: Katarina Jacobsson

Assessor: Håkan Jönsson

Prostitution is often described as a female phenomenon in texts describing occurrence, spread and actions against prostitution. Male prostitution was only mentioned briefly, to state the lack of knowledge and information about the subject.

Our intention of writing this work was to investigate how female and male prostitution was portrayed by the media. The starting point of our investigation was based on the following questions:

- How are male and female prostitutes portrayed?
- What are the existing differences in the portrayal of female and male prostitution?

The research material was chosen from different newspapers as these are read on a day to day basis by a large percentage of the general population. The particular articles which we singled out contained information regarding male and female prostitution. Using a social constructionist perspective, we found great differences in how male and female prostitutes were portrayed. The articles regarding female prostitution were more general than the articles about male prostitution. For example, readers were given few details about the prostitutes' situation and personal experience. Articles regarding male prostitution tended to be more specific and gave the reader details around the prostitutes' situation.

We found that men were portrayed as victims of prostitution as well as subjects who choose to sell sex. Analyzing the articles on female prostitution, we found no counterpart for the articles which presented male prostitutes as participant. The female prostitutes were portrayed more or less as victims in all of the articles.

Keywords: Prostitution, male, female, mass medium, social constructivism

Innehållsförteckning

Förord.....	5
1 Inledning	6
1.1 Problemformulering.....	6
1.2 Syfte och frågeställningar.....	7
2 Bakgrund.....	8
2.1 Lagstiftning.....	8
2.2 Mediers makt och lagstiftning	9
3 Tidigare forskning.....	10
3.1 Mediaframställningar.....	10
<i>Prostitution i kanadensisk media</i>	10
<i>Män, kvinnor och sexualitet</i>	11
<i>Manlighet och kvinnlighet</i>	12
3.2 Forskning kring förekomst av prostitution	13
<i>Porr, horor och feminister</i>	13
<i>Sexmänsäljer.se/x</i>	13
4 Metod	15
4.1 Urval	15
<i>Vad har sållats bort?</i>	16
<i>En liten miss</i>	17
4.2 Bearbetning av materialet.....	17
4.3 Arbetsfördelning	18
5 Teoretiska utgångspunkter.....	19
5.1 Socialkonstruktionism	19
<i>Claims-makers</i>	20
<i>Audience</i>	20
5.2 Konstruktion av offer och aktör.....	21
<i>Offer</i>	21
<i>Aktör</i>	21
6 Analys	22
6.1 Övergripande skillnader i materialet	22
<i>Generellt vs. specifikt</i>	22
<i>Prostitution = kvinnlig prostitution?</i>	24
<i>Mannen - ”roten till det onda”?</i>	26

<i>Konstruktion av gärningsmannen</i>	27
6.3 Kvinna som aktör.....	28
<i>Kvinnan som rent offer</i>	30
6.4 Man som offer.....	30
<i>Mannen - utsatt och ouppmärksam</i>	32
6.5 Man som aktör	33
<i>Man som aktör – ”Ny grupp”</i>	35
6.6 Reaktionen på framställningar av prostitution	35
6.7 Sammanfattning av analys	38
7 Slutdiskussion	40
8 Referenslista.....	42

Förord

Vi vill tacka familj och vänner som hjälpt oss i arbetet med vår C-uppsats. Vi vill även rikta ett stort tack till vår handledare Katarina Jacobsson för stort engagemang och värdefulla synpunkter, vilket har varit till stort stöd för oss i vårt arbete med uppsatsen. Vi har alltid fått snabba svar på våra frågor och funderingar och haft möjlighet att träffa Katarina när det har passat oss tidsmässigt och i den utsträckning vi hade till vårt förfogande.

Sanna Fyledal och Sanne Hjalmar, 2009

1 Inledning

Texter som beskriver utbredning, förekomst och handlingsplaner mot prostitution framställer till stor del prostitution som ett kvinnligt fenomen. Kvinnan ses som offret som utnyttjas av mannen som köpare av sexuella tjänster. Samtidigt som fokus ligger på kvinnan som utnyttjad är det inte sällan som fenomenet män som säljer sex nämns, men endast kort och som något det saknas information kring (Motion 2008/09 Ju3, Socialstyrelsen 2003). Detta är särskilt tydligt i förarbetet till sexköpslagen, SOU 1995:15 och Socialstyrelsens rapport, *Kännedom om prostitution 2007*.

1.1 Problemformulering

I prostitutionsutredningen *Könshandeln* (SOU 1995:15) som föregick lagen nämns männen endast i ett kapitel på elva, av nästan tvåhundrafemtio, sidor. Under rubriken ”Bilder från verkligheten” presenteras fyra kvinnors erfarenheter av att sälja sex. Fem män kommer till tals under samma rubrik i egenskap av köpare av sexuella tjänster. Inledningsvis tydliggörs det att ”om inte annat anges, avses med prostitution eller könshandel i denna redogörelse heterosexuell prostitution där män är köpare och kvinnor säljare” (SOU 1995:15:83).

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att följa upp och samla kunskap om prostitutionens omfattning och utveckling på nationell nivå. I den senaste publicerade rapporten *Kännedom om prostitution* har olika metoder såsom enkäter, intervjuer samt en systematisk undersökning av prostitutionskontakter som finns på Internet använts för att ge en så heltäckande bild av prostitutionen i landet som möjligt. Enkäterna har skickats till samtliga polismyndigheter och ett slumpmässigt urval på hundra av tvåhundra nittio kommuner. Därtill har intervjuer gjorts med myndigheter, frivilligorganisationer samt personer med egen erfarenhet av att sälja sex. Sammanlagt har sexton personer intervjuats varav fjorton har erfarenheter av att sälja sex och två köpt sex. Dock finns det inte en enda man bland de fjorton personer som har erfarenhet av att sälja sex (Socialstyrelsen, 2007).

Samtidigt visar undersökningar att det till och med är vanligare att män eller killar sålt sex än att kvinnor gjort det. Enkätundersökningen *Sex i Sverige. Om sexuallivet i Sverige 1996* visar att 0,5 % av männen respektive 0,3 % av kvinnorna tagit betalt för sex någon gång. Sammanlagt har ungefär 2800 personer medverkat i enkätundersökningen som är befolkningsrepresentativ (Lewin, 1998).

Vidare visar enkätundersökningen *Ungdomars sexualitet - attityder och erfarenheter* med svar från drygt 4300 ungdomar mellan 16 och 19 år att av dessa har sextio personer, tjugotre flickor och trettiosju pojkar, haft sex mot någon form av ersättning (Svedin och Priebe, 2004).

Trots att det verkar finnas en medvetenhet om att manlig prostitution förekommer bereds fenomenet lite plats i utredningar och lagarbeten. Vad säger detta om våra föreställningar om män som säljer sex jämfört med kvinnor som gör detsamma?

Massmedia kan påverka frågor inom det sociala fältet beroende på vilka frågor som tas upp till diskussion samt genom att styra inom vilka ramar diskussionen ska föras. Massmedia har därmed möjlighet att påverka politiker och myndigheter vilka inför sina väljare och allmänheten måste visa handlingsförmåga (Starrin och Swärd, 2006). Media kan alltså spela roll för att vissa problem uppfattas som mer angelägna än andra. Beskrivningen som massmedia förmedlar blir en del av den sociala och politiska verkligheten (Ekecrantz och Olsson, 1998).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet är att undersöka hur manlig respektive kvinnlig prostitution framställs i pressen.

- Hur skildras män och kvinnor som prostituerar sig?
- Vilka skillnader i framställningen av manlig respektive kvinnlig prostitution finns?

2 Bakgrund

I detta kapitel kommer vi att redogöra för sexköpslagen samt för relationen mellan massmedia och lagstiftning.

2.1 Lagstiftning

Den första januari 1999 trädde Lag (1998:408) om förbud mot köp av sexuella tjänster i kraft.

Den som mot ersättning skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse, döms – om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken – för köp av sexuella tjänster till böter eller fängelse i högst sex månader. För försök döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken (1998:408).

Lagen flyttades till Brottsbalken kapitel 6, 11§ den 1 april 2005 och fick nuvarande lydelse:

Den som, i annat fall än som avses förut i detta kapitel, skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning, döms för köp av sexuell tjänst till böter eller fängelse i högst sex månader. Vad som sägs i första stycket gäller även om ersättningen har utlovats eller getts av någon annan (Lag 2005:90).

I och med ändringen av lagen tillkom bestämmelsen om att även den som låter skaffa sig en sexuell tjänst ska dömas för köp av sexuell tjänst. Exempel som ges i Statens Offentliga Utredning är då företagsrepresentation använder sig av eskortservice eller då vännerna till brudgummen köper denne en sexuell tjänst i samband med svensexan (SOU 2001:14:312). Det övergripande syftet med sexköpslagen sägs vara att bekämpa prostitution som samhällsföreteelse. Därför ses den som låter någon annan betala men som ändå utnyttjar en sexuell tjänst vara lika klandervärd och bör därför ses som gärningsman. Med köpare likställs alltså den som låter någon annan betala för de sexuella tjänsterna men själv utnyttjar dessa (SOU 2001:14:315–316).

2.2 Mediers makt och lagstiftning

Med termen massmedia menas vilken typ av information som helst som når ut till en stor mängd människor. Bland annat innefattas tidningar, filmer, böcker, radio, musik och TV av begreppet (Loseke, 2005).

Ekecrantz och Olsson (1998) menar att det inom dagens journalistik har blivit allt svårare att bedöma vad som är ”verklighet” och vad media har skapat. När media skildrar olika händelser, omformas och omskapas dessa på samma gång. Människor går efter medias formade bild och inte efter den faktiska händelsen. Media har därmed makt att begränsa verkligheten för människor genom att presentera sina definitioner av ett visst problem i konkurrens med andra möjliga definitioner. Massmedia kan alltså spela roll för att en del problem når social acceptans framför andra (Ekecrantz och Olsson, 1998).

Medierna kan öka oron och känsligheten för vissa beteenden genom att ofta rapportera om dem och ibland bringa till existens ett uppförstorat känsloläge i samhället. Media utgör också en viktig kanal som har utnyttjats av andra medverkanden för att påverka synen på sociala problem och dess lösningar (Starrin och Swärd, 2006:259).

Relationen mellan massmedia och lagstiftning har diskuterats, bland annat utifrån vilken roll media spelar för den allmänna opinionens uppfattningar och för förändring av lagstiftning. Som tidigare nämnts behöver det inte finnas något samband mellan hur verkligheten ser ut och hur den presenteras eller framställs i massmedia. Hur uppmärksammat ett fenomen är behöver inte heller stå i relation till hur något faktiskt ser ut i samhället. Dock påverkar det mediala utrymme och den uppmärksamhet ett fenomen, som uttrycker någon form av missförhållande, ges trycket på politiker att agera (Pollack, 2001).

3 Tidigare forskning

För vår undersökning har vi bedömt tidigare forskning av två olika slag som relevant. Den första delen bygger på hur något framställs i massmedia. Vi har inte lyckats finna undersökningar som gjorts inom vårt specifika område i Sverige.¹ Däremot har vi funnit en undersökning om hur prostituerade framställs i kanadensisk media. Vi har även funnit en hel del studier om mediaframställningar av andra fenomen. Nedan redogörs för närliggande eller på andra sätt relevanta fenomen för vår undersökning.

Den andra delen av vår litteraturgenomgång består av texter där prostitution beskrivs. Vi ser denna litteratur som relevant främst då den *i sig* förmedlar en bild av prostitution.

3.1 Mediaframställningar

Prostitution i kanadensisk media

Gibbs Van Brunschot, Sydie och Krull (2000), samtliga professorer inom sociologi, har genomfört studien *Images of Prostitution: The Prostitute and print media*. Undersökningen bygger på artiklar publicerade i fem dagstidningar i Kanada mellan årtalen 1981 och 1995. Författarna fann fyra teman som återkom i de granskade artiklarna.

- *Missförhållanden*. Artiklar som inriktade sig på missförhållanden bland prostituerade såsom missbruk eller sjukdom, exempelvis AIDS.
- *Barn eller ungdomar i prostitution*. Återkommande i artiklarna var barnens eller ungdomarnas familjebakgrund. Stor vikt lades vid att de kom från dysfunktionella familjer och att de ofta utsatts för misshandel eller sexuella övergrepp.
- *Våld*. Fokus på våld prostituerade utsatts för, bland annat beskrivs problemet med våldsamma kunder. I detta sammanhang kom kvinnor med erfarenhet av prostitution själva oftast till tals.
- *Icke västerländsk prostitution*. Målar upp en mörk bild av mer viljelösa individer som är fast i prostitution. Ofta presenteras det faktum att det är västerländska turister som utnyttjar de prostituerade.

¹ Studenter har tidigare visat intresse för ämnet. C-uppsatsen *Prostitution i Dagens Nyheter & Expressen - En kvantitativ innehållsanalys ang. hur prostitution framställs i Dagens Nyheter och Expressen* jämför hur prostitution framställs i de olika tidningarna (Pohl och Svensson, 2003).

Då artiklarna baserades på prostituerades berättelser kunde två typer av historier skönjas. Antingen ville den prostituerade förmedla en annan version av prostitution än den i media vanligen förekommande. Annars underbyggde den prostituerade den enligt författarna "vanliga" bistra versionen av prostitution (ibid.).

Fokus för bilden av prostitution som presenteras i media är gatuprostitution, den synliga prostitutionen. Författarna fann att prostituerade kvinnor framställdes övervägande negativt i media. Författarna fann en homogen bild, prostituerade skildrades på liknande sätt över tid och i olika tidningar, oavsett politisk inriktning, och tar inte hänsyn till den komplexa verkligheten och omständigheter bakom sexsäljandet. Prostituerade framställdes både som kvinnor som borde veta bättre än att sälja sex, och som offer. Desto yngre den prostituerade var, desto mer troligt att hon skulle framställas som offer. Skribenterna upptäckte dock även att vuxna icke västerländska kvinnor utmålades som offer för omständigheter de inte kunde råda över, särskilt som offer för västerländska sexköpare (ibid.).

Prostitution framställdes vidare främst som ett problem för "normala" medborgare, diskussioner kring behov av kontroll av prostitutionen syftade till att skydda allmänheten, inte den prostituerade. Författarna fann även att den prostituerade kvinnans sexualitet utmålades som det problematiska, det var kvinnans "farliga" sexualitet som lockade mannen att köpa sex (Gibbs Van Brunschot, Sydie och Krull, 2000).

Män, kvinnor och sexualitet

Anja Hirdman (2002) är doktor i medie- och kommunikationsvetenskap vid Stockholms universitet. I sin avhandling *Tilltalande bilder* beskriver hon hur kvinnor och män framställs i två veckotidningar; Veckorevyn och Fib aktuellt. Veckorevyn har en tydlig inriktning mot kvinnor som målgrupp och Fib aktuellt vänder sig främst till män. Avhandlingens syfte var att genom en jämförelse mellan tidningarna undersöka hur genus produceras och förmedlas genom mediala bilder (Hirdman, 2002).

Hirdman granskar alla nummer av ovan nämnda tidningar för nedslagsåren 1965, 1970, 1975 och 1995. Författaren har studerat tidningarna i sin helhet, både bild och text, inklusive annonser, för att presentera det samlade intryck som möter läsaren. Nedan följer en kort sammanfattning av vad författaren fann kännetecknande för tidningarna vid respektive nedslagsår (ibid.).

1965 lär och vägleder Veckorevyn kvinnan så att hon ska kunna passa upp på mannen. 1970 närmar kvinnan sig mannen i jämställdhet men fortfarande finns det skillnader. 1975 framställs kvinnan som mer jämlik mannen, tidningen är diskuterande snarare än upplysande. 1995 framställs kvinnan återigen som följsam partner, den traditionella över- och underordning är tillbaka. Hon framställs som lustuppväckande och han som lustobjekt (ibid.).

Fib aktuellt framställer 1965 mannen som aktiv förförare och kvinnan som följsam flicka. 1970 framställs pornografi för att undervisa och ge kunskap om sex. Kvinnan hamnar 1975 i fokus och det är hon som lär mannen hur man ska älska. Mannen framställs i stor utsträckning som ett offer för samhällets orättvisor. 1995 framställs manlig sexualitet som norm, det är hans idéer om lust som styr. Män utför och kontrollerar medan kvinnan tar emot (Hirdman, 2002).

Manlighet och kvinnlighet

Lena Abrahamsson, professor i arbetsvetenskap, och Peter Waara (2005), professor i utbildningsvetenskap, har genomfört studien *Många manliga män – en studie om hur kvinnor och män skildras i norrbottnisk massmedia* på uppdrag av Länsstyrelsen i norrbottens län. Syftet med studien var att granska hur Norrbottnisk massmedia skildrar män och kvinnor, både ur ett kvantitativt och kvalitativt perspektiv. I urvalet ingick de två största tidningarna i Norrbotten, Norrbottens-Kuriren och Norrländska Socialdemokraten. För analysen granskades förstasidan, ledarsidan, nyheterna, sporten och kultursidorna var för sig. Förutom artiklar inkluderades även nyhetssändningar från TV4 och SVT samt Sveriges radio norrbottens regionala program som sänds varje vardag (Abrahamsson och Waara, 2005).

Författarna kom fram till att det mest utmärkande resultatet var en överrepresentation av män i alla typer av artiklar och inslag inom alla ämnen och områden. 73 % av artiklarna handlade om män, 17 % om kvinnor och 10 % av artiklarna handlade om kvinnor och män i lika stor omfattning. Författarna fann även en skillnad i hur män och kvinnor skildras. Kvinnor framställdes i stor utsträckning som utsatta eller passiva medan män främst framställdes som aktiva och handlingskraftiga (Abrahamsson och Waara, 2005).

3.2 Forskning kring förekomst av prostitution

Som tidigare har nämnts handlar den prostitutionsforskning vi tagit del av i synnerhet om förekomst och upplevelser av prostitution. Även framställningar av detta slag bidrar till att skapa en bild av prostitution som fenomen.

Vi har här valt att ge en sammanfattning av boken *Porr, horor och feminister* och rapporten *Sexmänsäljer.se/x* då dessa uppmärksammats i de artiklar som ingår i vårt urval.

Porr, horor och feminister

Petra Östergren (2006), författare och socialantropolog, har skrivit boken *Porr, horor och feminister* som består av två delar, den ena handlar om pornografi och den andra om prostitution. I avsnittet om prostitution har Östergren för syfte att presentera och förmedla en bild av vad sexsäljare tycker och tänker istället för att dokumentera hur kvinnor kan skadas av prostitution. Östergren har medvetet undvikit att ta kontakt med den grupp av prostituerade som far illa och som har övervägande svåra erfarenheter av prostitution. Istället har hon som syfte att presentera en annan bild av prostitution och prostituerade kvinnor. För att göra detta har Östergren talat med ett tjugotal kvinnor med egen erfarenhet av att sälja sex i Sverige under ett flertal år. I boken kommer tretton av kvinnorna till tals (Östergren, 2006).

Östergren förmedlar en bild av prostitution som ett arbete som de medverkande i studien trivs med. Kvinnorna som kommer till tals beskriver prostitutionen som ett arbete, som ett "extraknäck" eller som att "förena nytta med nöje" (Östergren, 2006:174, 194). De flesta av kvinnorna uppger att de tycker om sex och att de njuter även då de arbetar. Flera av kvinnorna bidrar även med att ge en ny syn på köparen av sexuella tjänster. Detta genom att de beskriver närhet, kramar och kroppskontakt och samtal som en del av utbytet (Östergren, 2006).

Sexmänsäljer.se/x

Niklas Eriksson och Hans Knutagård (2005), båda magister i socialt arbete och socionom, har skrivit rapporten *Sexmänsäljer.se/x* på uppdrag från RFSL (Riksförbundet för sexuellt likaberättigande). Syftet med studien var att öka kunskapen om män som säljer sex via Internet för att kunna formulera framtida insatser för målgruppen. För att göra detta intervjuades fem män med erfarenhet av att sälja sex,

och en man som hade för avsikt att börja (Eriksson och Knutagård, 2005: 29) Genom intervjuerna framkom det ett ömsesidigt intresse och utbyte av det sexuella umgänget. Några av respondenterna menade att de ändå hade mycket sex med ett flertal olika partners och att de lika väl kunde ta betalt för det. Vidare beskrev flera av männen ett sökande efter spänning och nya erfarenheter genom att sälja sex. Som främsta fördel med att sälja sex uppgav männen pengar för att kunna leva det liv de önskade. Ingen av männen som intervjuades uppgav missbruk och alla utom en hade annan huvudförsörjning, som förvärvsarbete eller studiemedel. Ingen av männen uppgav sig tidigare ha utsatts för övergrepp (Eriksson och Knutagård, 2005).

4 Metod

För vår undersökning har vi valt att använda oss av kvalitativ dokumentanalys. Dokument uppförda under en viss period kan säga mycket om hur händelser konstruerats då dokumentationen ägde rum. Genom att analysera dokument kvalitativt kan frågor som exempelvis författarens avsikt med texten eller hur den sociala kontext i vilken dokumentet skapades såg ut, besvaras (se May, 2008).

En fördel med dokumentanalys är att empirin inte förändras av att den granskas. Man kan återkomma till samma empiri hela tiden utan att den påverkas av forskaren som exempelvis mänskliga informanter gör (se May, 2008).

4.1 Urval

För vår analys valde vi att granska tidningsartiklar eftersom de når ut till en stor del av allmänheten. För att inhämta vårt material använde vi oss av mediearkivets databas². För sökningen använde vi oss av två sökordspår, ”manlig prostitution” samt ”kvinnlig prostitution”. Snarare än att förvänta oss att finna endast artiklar som behandlar manlig respektive kvinnlig prostitution valde vi sökorden för att få en så heltäckande bild som möjligt. Naturligtvis resulterade de båda sökningarna i ett antal dubletter, men vi fann mycket material som vi inte fått tillgång till genom endast ett av sökordsparen. För att begränsa urvalet valde vi att endast inkludera artiklar från och med 1999-01-01, sökningen sträckte sig till 2008-11-01 då vi var intresserade av att få med så nypublicerade artiklar som möjligt. Vi valde att inkludera samtliga artiklar vi fann relevanta oavsett vilken tidning som publicerat dessa.

När vi sökte på ”manlig prostitution” fick vi 165 träffar och på ”kvinnlig prostitution” 213 träffar. Vi gjorde en första sällning direkt från den ursprungliga sökningen på mediearkivet och tog bort sammanlagt 276 artiklar som vi inte tyckte var relevanta (diskuteras under rubriken *Vad har sällats bort*, sidan 17). Därefter skrev vi ut vårt material och gjorde en andra sällning där ytterligare 9 artiklar, däribland en del dubletter, sorterades bort. I tabellen nedan återges hur antalet träffar stegvis reducerades:

² *Mediearkivet* är Nordens största nyhetsarkiv med tidningsartiklar i fulltext från dagstidningar, tidskrifter och telegrambyråer. Databasen innehåller mer än 15 miljoner tryckta tidningsartiklar och över 24 miljoner webbartiklar och uppdateras dagligen.

Sökord:	Manlig prostitution	Kvinnlig prostitution
Antal träffar	165	213
Efter första sållning	54	48
Efter slutlig sållning	50	43

Bildtext 1: Antal kvarvarande artiklar, efter första samt efter andra sållningen.

Vidare delade vi upp materialet i två kategorier, de artiklar som främst behandlade män respektive kvinnor som säljare av sexuella tjänster. Med manlig prostitution avses män som säljer sex till män, då endast en av artiklarna i vårt urval beskrev en man som sålde sex till kvinnor. I tabellen nedan visar vi fördelningen av artiklar som behandlar främst manlig- respektive kvinnlig prostitution. I jämförelse med den relativt jämna fördelningen av antal träffar efter den ursprungliga sökningen ändrades förhållandet drastiskt efter en innehållslig sortering.

Innehåll:	Manlig prostitution	Kvinnlig prostitution
Antal artiklar	26	67
Fördelning i %	28	72

Bildtext 2: Antalet artiklar som behandlar män respektive kvinnor och prostitution.

Vad har sållats bort?

Vi sållade initialt genom att sortera bort de artiklar där sökordet användes i annan språklig eller metaforisk bemärkelse samt alla radio- eller tv-tablåer som innehåll sökordet. Vi valde även bort recensioner av pjäser, filmer samt skönlitterära skrifter.

Vidare valde vi konsekvent bort artiklar som skildrar hur prostitution ser ut i andra länder, samt beskrivningar av svenska män och kvinnor som prostituerar sig i andra länder. Anledningen till att vi valt att göra denna avgränsning beror på att lagen som reglerar köp av sexuella tjänster är unik för Sverige.

Vi valde att inkludera insändare som publicerats. Vi menar att även då en insändare vanligen uttrycker en persons specifika åsikt är det medierna som väljer ut vad som publiceras och därmed vilken bild som förstärks eller väljs bort i tidningen.

En liten miss

Efter urvalsprocessen, då vi ytterligare fördjupat oss i litteratur inom området, uppmärksammade vi att manlig och kvinnlig prostitution i vissa texter benämndes homosexuell- samt heterosexuell prostitution. För att kontrollera hur vårt urval sett ut om vi använt oss av de båda begreppen som sökord genomförde vi en ytterligare sökning på mediearkivet. Denna resulterade i 91 träffar på sökorden ”homosexuell prostitution” samt 13 träffar med sökorden ”heterosexuell prostitution”. Bland de 91 träffarna fann vi 3 artiklar som redan inkluderats i vårt urval och bland de 13 träffarna 4 artiklar.

Efter en genomgång av de 91 artiklarna fann vi att dessa innehöll ett stort antal TV-tablåer, ett stort antal artiklar som diskuterade kring religion, homosexualitet och prostitution samt ett tjugotal artiklar som behandlade den politiska situationen i Malaysia.

Begreppen användes alltså sällan i den bemärkelse vi var intresserade av, nämligen som en annan benämning för manlig prostitution. Då vi fann ett mycket litet antal av träffarna relevanta för vårt urval valde vi att inte gå vidare med dessa artiklar.

4.2 Bearbetning av materialet

Efter att ha genomfört första och andra sällningen, samt fördelat materialet i kategorierna manlig respektive kvinnlig prostitution läste vi återigen genom artiklarna i sin helhet. Utifrån artiklarnas innehåll genomförde vi sedan indelningar i ytterligare kategorier såsom *offer*, *aktör*, *sexualitet*, *definition av prostitution*, *samhällets syn på prostitution*, samt artiklar som behandlade *samhälleliga maktstrukturer*.

I denna inledande uppdelning började vi brett med ett stort antal kategorier. Vi kunde inte gå vidare med samtliga teman utan var tvungna att lägga ett antal åt sidan då vi påbörjade arbetet med analysen.

4.3 Arbetsfördelning

Vi har sökt litteratur tillsammans och kommit överens om relevant litteratur för vår uppsats. Vid artikelsökningen satt vi tillsammans, likaså vid första och andra sällningen. Vi var även båda då vi fördelade artiklarna i kategorierna manlig och kvinnlig prostitution. Vi har under arbetets gång delat upp skrivarbetet, men har hela tiden läst igenom varandras texter och gjort ändringar tillsammans.

5 Teoretiska utgångspunkter

Vi kommer att använda oss av ett socialkonstruktivistiskt perspektiv för att analysera vårt material, till stor del inspirerade av tidigare forskning på ämnet mediaframställningar.

5.1 Socialkonstruktionism

Berger och Luckmann (2007) menar att ”verkligheten” består av den kunskap som styr människors uppträdanden och att människor har varierande uppfattningar om denna verklighet. De beskriver hur de dolda men betydande gränser som samhällets regler består av, ändras, skapas och överförs till nästa generation. När människor utväxlar kunskap genom sociala processer kommer de fram till gemensamma bilder av ”verkligheten”. Sociala beteenden blir inlärd och människor skapar därav gemensamma bilder och teorier om hur saker och ting är och bör vara (Berger och Luckmann, 2007).

Hur någon uttrycker sig om ett visst fenomen och hur detta förstås i en viss social kontext är centralt. Detta innebär att handlingar och dokument bör ses som att de är konstruerade för att framställa en viss version av verkligheten snarare än att de speglar denna såsom den är (till exempel Martinell Barfoed, 2008). Dokument eller handlingar utgör oavsett vem de producerats av eller varför de publicerats, anspråk på att säga något om verkligheten (Börjesson, 2003).

Man har anammat uppfattningen om livet som framställt genom redogörelser från ett konstruktivistiskt perspektiv. Livsberättelser är symboliska konstruktioner som fordrar tolkning. Berättelser konstrueras alltid i en social, historiskt och kulturell kontext. Ett konstruktivistiskt perspektiv ser livsberättelser som situationsbundna framställningar och poängterar vikten av att inspektera hur människor presenterar sitt liv i skilda sammanhang och hur forskare deltar i och omskapar dessa berättelser. En berättelse kan aldrig bli en beskrivning om ett liv som det faktiskt var, utan är alltid en del av en aktuell konstruktion av jaget, historien och kulturen (Johansson och Öberg, 2008).

Claims-makers

Den som på något sätt framställer ett fenomen för att göra anspråk på hur detta ser ut kan definieras som *claims-maker*. *Claims* kan framföras på ett stort antal olika sätt, bland annat genom att skriva en artikel eller genom att hålla ett föredrag eller en föreläsning. En person kan påstå att ett visst fenomen existerar och kanske till och med att detta är ett problem samtidigt som en annan person kan hävda att problemet inte existerar utan att något annat problem är viktigare. Anspråk eller *claims*, är inte avbildad verklighet eller sanning. Detta är inte heller intressant då fokus för social konstruktionism ligger på vad som *anses* vara sant, inte på vad som verkligen är det. Beroende på vem som gör anspråk på att säga något om ett fenomen kommer informationen att värderas olika. Forskare står högst i hierarkin vad gäller att göra anspråk på att säga något om ett fenomen (Loseke, 2005).

Massmedier når ut till en stor del av allmänheten och är vår primära källa till information om omvärlden (Loseke, 2005:41). Massmedia kan göra anspråk på att säga något om ett fenomen på två olika sätt. För det första kan de bli primära *claims-makers* genom att söka information, sammanställa den och sedan på något sätt presentera den. De kan även bli sekundära *claims-makers* genom att omformulera eller sätta samman information eller påståenden gjorda av andra. Som tidigare nämnts står forskare högst i hierarkin vad gäller trovärdighet för *claims-making*. Information som presenteras genom massmedier baseras ofta på forskning och det är på detta sätt forskningsresultatet når en större del av allmänheten. Det som når allmänheten är dock information som omarbetats och som sällan täcker den komplexa bild som forskningen utgör (Loseke, 2005).

Audience

De individer som värderar anspråkets trovärdighet och vikt definieras som *audiens* eller åhörare. Olika faktorer spelar in för vem som blir åhörare av ett visst anspråk och hur åhörarna kommer att värdera informationen eller påståendena. Ett fenomen eller problem skapas först då åhörarna värderar ett anspråk som trovärdigt och viktigt. Detta innebär inte att alla åhörare, eller ens att majoriteten av åhörarna måste vara överens (Loseke, 2005).

5.2 Konstruktion av offer och aktör

För analysen kommer vi även att utgå från hur män och kvinnor i prostitution konstrueras som offer respektive aktör.

Offer

Ett offer definieras enligt Nationalencyklopedin som ”varelse som drabbas av något (särskilt skada eller död)” (Nationalencyklopedin, 2009 a). Alla som utsätts för skada kännetecknas dock inte som offer. För att någon ska betraktas som offer är det avgörande att åhörarna anser att personen är värdig sympati. Offrets status och graden av sympati kommer därför att gå hand i hand. Ofta finns det särskilda föreställningar om hur offer handlar och reagerar. Claims-makers har olika strategier för att konstruera offer, bland dessa kan nämnas att konstruera offret som vem som helst, att konstruera offret som moraliskt värdigt, konstruera offret som i behov av hjälp eller att konstruera offret som rent och utan ansvar för det inträffade (Loseke, 2005).

Niels Christie (2001), professor i kriminologi, menar att ett idealiskt offer är ”/.../ en person eller kategori av individer som – när de drabbas av brott – lättast får fullständig och legitim status som offer.” (Christie, 2001:47)

Enligt Christie har det idealiska offret minst fem egenskaper:

- Offret är svagt.
- Offret är upptaget med ett respektabelt projekt.
- Offret är på en plats som hon inte kan klandras för att vara på.
- Gärningsmannen är stor och ond.
- Gärningsmannen är okänd och har ingen personlig relation till offret

(Christie, 2001:48).

Aktör

Aktör definieras som ”inom bl.a. samhällsvetenskaperna den (person, institution etc.) som agerar, handlar” (Nationalencyklopedin, 2009 b). Vi ser offer och aktör som varandra motsats där offret är passivt objekt som drabbas eller utsätts och aktör är aktivt subjekt som handlar eller agerar.

6 Analys

För vår analys har vi valt att fokusera på sex teman, som vart och ett kommer att utgöra ett kapitel, för att belysa skillnader i hur män och kvinnor framställs i pressen. Dessa teman är: *Övergripande skillnader i materialet*, *Kvinna som offer*, *Kvinna som aktör*, *Man som offer*, *Man som aktör* samt *Reaktioner på framställningar av prostitution*.

Socialkonstruktionistiskt perspektiv kommer att ligga till grund för vår analys. Förutom begreppen claims-maker och audience kommer även resonemang kring konstruktion av offer och aktör att vara centrala i vår analys.

Då vi redovisar citat från artiklarna använder vi /.../ för att visa att vi exkluderat enstaka ord och /---/ då en eller flera meningar uteslutits.

6.1 Övergripande skillnader i materialet

Vårt material skiljer sig åt på två övergripande punkter beroende på om det är män eller kvinnor som beskrivs.

Den ena skillnaden vi fann var i materialets karaktär och fokus för artiklarna. Flertalet artiklar som behandlar kvinnlig prostitution är mer generella och diskuterande till sin karaktär medan de artiklar som behandlar manlig prostitution tenderar vara mer specifika och ”upplysande”. Dessa skillnader diskuteras vidare under rubriken *Generellt vs. Specifikt*.

Den andra övergripande skillnaden är det sätt på vilket begreppet prostitution används i artiklarna. Skillnad kring användandet av begreppet prostitution utvecklas under rubriken *Prostitution = kvinnlig prostitution?*

Generellt vs. specifikt

Enligt vårt urval är det ovanligt att kvinnor med erfarenhet av prostitution delger sina berättelser. Endast två, av de sextiosju, artiklar som ingick i vårt urval innehåller intervjuer med kvinnor som berättar utifrån egna erfarenheter.

Istället behandlar ofta artiklarna som beskriver kvinnor, mannens överordning gentemot kvinnan och prostitution ses som en del av denna överordning. Ett utdrag ur en debattartikel som undertecknats av sex män nedan utgör ett exempel på hur prostitution framställs som ett fenomen bland flera som kvinnor utsätts för:

Vi män som undertecknat denna artikel känner oss inte hotade av feminismen, utan tycker att det är bra att den synliggör de missförhållanden som beror på den rådande könsmaktsordningen. Även i det svenska samhället förekommer de facto manligt våld mot kvinnor, internationell sexslavhandel och nationell prostitution med framförallt manliga kunder som köpare, könsbaserade osakliga löneskillnader, sexualiserad objektifiering av kvinnor i det offentliga rummet, bristande jämställdhet i familjerna när det gäller ansvarstagande för barn och hushåll.
(Nerikes Allehanda 2005-05-31)

Då artiklarna behandlar manlig prostitution finns det i vårt urval ett större antal artiklar, ett tiotal, som syftar till att beskriva den prostituerades situation, vägen till prostitution samt villkor för detsamma. Dessa artiklar baseras antingen på intervjuer med män som säljer sex eller på intervjuer med yrkesverksamma som på olika sätt arbetar med prostituerade. Ett antal artiklar baseras även på intervjuer med personer som gjort undersökningar angående fenomenet eller så ger artiklarna en sammanfattning av de resultat som forskare kommit fram till³. Dessa artiklar bär titlar såsom *Manliga prostituerade betraktar sig inte som offer* eller *”Vanliga” killar de nya prostituerade – De behöver pengar till ett bättre liv – säljer sig till andra män* (Sydsvenskan 2003-05-24 och Aftonbladet 2003-05-24). Redan i artikelns titel får läsaren information om män som säljer sex, som hur de betraktar sig själva eller anledningar till varför de säljer sin kropp. Fler detaljer av detta slag ges läsaren vid vidare läsning av artiklarna, till exempel beskrivs en mans väg till prostitution såhär i ett reportage:

Peter 26 år. Debuterade som prostituerad vid 21 års ålder när han studerade vid ett universitet i en stor europeisk stad. Pengarna från CSN räckte inte. Mannen hade haft många sexuella kontakter tidigare och upptäckte att det förekom prostitution på en av de barer han brukade besöka. En dag fick han frågan – och sa ja. Han fortsatte att sälja sig via internet. Prostitutionen upphörde efter studietiden. Idag lever han tillsammans med en annan man. Ingen i 26-åringens omgivning känner till att han sålt sin kropp.
(Aftonbladet 2003-05-24)

Artiklarna som behandlar kvinnlig prostitution är artikelförfattarna i första hand primära claims-makers. Detta då det främst är artikelförfattarens syn på, eller åsikt om,

³ Fyra av detta tiotal artiklar baseras på rapporten *sexmänsäljer.se/x* av forskarna och socionomerna Niklas Eriksson och Hans Knutagård (2005).

prostitution som framförs. Författaren inhämtar inte material från andra källor än från sig själv och sin uppfattning.

Då artiklarna behandlar manlig prostitution ser detta annorlunda ut. I dessa fall handlar det främst om artikelförfattare som sekundära claims-makers, artiklarna bygger på material som andra har inhämtat och sammanställt eller på uttalanden från andra.

Det är vidare intressant att se hur författarna underbygger sina claims. För den manliga prostitutionen finns det en tendens att grundligt beskriva fenomenet. Då det däremot handlar om kvinnlig prostitution ges åhöraren, audiensen, betydligt färre detaljer. Detta skulle kunna bero på föreställningar hos författaren om att åhörarna har en grunduppfattning om hur kvinnlig prostitution ser ut. Då kvinnlig prostitution presenteras i sammanhang med andra problem typiska för kvinnor beroende på mannens överordning verkar författaren utgå från att läsaren har en uppfattning om vad det innebär för en kvinna att vara prostituerad och på vilket sätt detta är ett uttryck för mannens överordning (se Loseke, 2005).

Prostitution = kvinnlig prostitution?

I de artiklar som behandlar kvinnor och prostitution på ett generellt och diskuterande sätt är det underförstått att det handlar om kvinnor som säljare av sexuella tjänster. Artiklarnas rubriker avslöjar i flertalet artiklar inte vilket kön säljaren har. En artikel bär titeln *Döm sexköpare till fängelsestraff* och grundas på en intervju med advokat Claes Borgström, socialdemokrat. Första gången säljarens kön nämns, i mitten av artikeln, ser ut såhär:

- De här kvinnorna (som säljer sex anm.) är utnyttjade och befinner sig i en underordnad ställning, under totalt inflytande av den som köper sex. /.../Övergreppet mot en kvinna man köper sex av är ett betydligt allvarigare brott än att till exempel snatta i en affär.
(Svenska Dagbladet 2008-04-08)

Då det däremot är artiklar som handlar om manlig prostitution fann vi att artikelförfattaren är mer tydlig med att framhäva den prostituerades kön. Detta syns framför allt på artikelns rubrik och dess inledande meningar. Exempel på detta är artikelrubriken *Manliga prostituerade betraktar sig inte som offer* (Sydsvenskan 2003-05-24). Då det inte i rubriken blir tydligt om det är män eller kvinnor som säljer sex blir läsaren informerad redan i första stycket, som i nyhetsreportaget *Prostitution på universitet*:

I flera år har manlig prostitution förekommit vid Stockholms universitet.
(Nerikes Allehanda 1999-09-01)

Abrahamsson och Waara (2005) diskuterar kring hur fenomen som typiskt framställs som icke könsneutrala exempelvis ledarskap eller vissa idrotter framställs i media. Då artiklarna om ledarskap domineras av män benämns kvinnor i liknande befattningar som *kvinnor och ledare* eller *kvinnlig VD*. För sporter, som exempelvis fotboll fann författarna att män spelar fotboll medan kvinnor spelar damfotboll. Enligt författarna blir följden av detta att kvinnliga aktiviteter avviker från det "normala" och självklara (Abrahamsson och Waara, 2005:15).

Enligt vårt urval är fenomenet prostitution ett av dessa icke könsneutrala som Abrahamsson och Waara uppmärksammat. Det är rimligt att utifrån ovan utgå ifrån att om inte annat sägs, så menas med prostitution kvinnan som säljare och mannen som köpare. Enligt ovanstående resonemang blir det i dessa fall manlig prostitution och mannen som avviker från det "normala" och självklara.

6.2 Kvinna som offer

I vårt urval finns det, som tidigare nämnts, endast två reportage där kvinnor med erfarenhet av prostitution kommer till tals. Ett av dessa reportage handlar om Maria som var fjorton år då hon för första gången bytte sex mot droger. Marias väg till prostitution beskrivs såhär:

.../en vanlig 13-åring på en innerstadsskola i Stockholm, med lite trassligt hemma, blev en tjej som dagligen bytte sin kropp mot droger./---/Hon var 14 år och ledsen efter ett bråk med sin mamma. Han var tio år äldre och sa snälla saker. – Det var det jag hade väntat på i hela mitt liv. Att någon dyrkade mig. I hans lägenhet förlorade hon oskulden.
(Aftonbladet 2002-01-02)

I stycket ovan blir det tydligt att artikelförfattaren försöker framställa Maria som ett offer för omständigheter som vem som helst skulle kunna råka ut för.

Enligt Loseke (2005) är detta ett sätt för claims-makers att visa på hur faktorer utanför individen blir avgörande för vem som blir offer. Om vem som helst kan utsättas blir det lättare för åhörarna att känna sympati med offret. Med rädsla för att själv

utsättas eller för att någon i ens nära omgivning skall utsättas kommer anspråket att tas på allvar.

Maria berättar att hon haft sex med sin pojkvän och med hans kompisar mot att få droger. Så här visar artikelförfattaren på att Maria befunnit sig i en, kanske omedveten, beroendeställning:

– Det handlar om tjänster och gentjänster/---/Det är spelets regler. Knarkar du och är tjej så blir du utnyttjad. /.../du låter en annan människa bestämma över dig./---/Då tyckte jag att han var världens schystaste kille. Att ha sex var ingenting mot att få droger, snygga kläder och pengar. Utan honom skulle jag ha gått under, tänkte jag. – Snett va, säger hon och ler.
(Aftonbladet 2002-01-02)

Loseke (2005) menar att det ligger i claims-makers intresse att konstruera offret som rent och utan någon skuld. Genom att ge förklaringar till beteenden som ifrågasätter kvinnan som rent offer, skapas en trovärdig bild av en kvinna värdig sympati från åhörarna.

Andersson och Lundberg (2001) för en diskussion kring hur misshandlade kvinnor kan behandlas och ses utifrån uppfattningar om känslomässigt beroende till den man som misshandlar henne. Beroendeförhållandet kan delvis förklara varför hon stannar hos mannen trots misshandeln.

Genom att beskriva Marias beroendesituation som ovan framställs hon som så rent offer som möjligt. Det känslomässiga beroendet ger en del av förklaringen till varför hon stannar i en situation där hon förväntades ha sex mot att få droger. Maria kan inte skuldläggas i samma utsträckning för att hon stannade kvar i situationen då hon befann sig i en beroendeställning.

Mannen - ”roten till det onda”?

Mannen och mannens sexualitet framställs i flertalet artiklar som roten till problemet. Om inte män var beredda att betala för sexuella tjänster skulle det heller inte förekomma prostitution. Som en förutsättning för att män ska kunna köpa kvinnors kroppar anges den i samhället rådande könsmaktordningen där män är överordnade kvinnor. I en debattartikel beskrivs detta problem så här:

Övergrepp, utnyttjande och köp av kvinnors kroppar är det yttersta uttrycket för mäns makt över kvinnor. /---/Mannens köp och nyttjande av kvinnan som sexobjekt ifrågasätts inte i första hand utan uppmärksamheten riktas mot kvinnan i prostitutionen. Det är hon som får stå vid skampålen och det är hon som blir utsatt för en rådande samhällelig dubbelmoral då hon skall vara till för mannens behov och samtidigt bli föraktad av honom och samhället, och till sist dömd.

(Kristdemokraten 2004-01-29)

I en debattartikel med rubriken *Männen flyr sitt ansvar* kan följande om mannens sexualitet läsas:

Vad har vi för män i Sverige? Den frågan ställer jag mig /.../ Jag kan inte tolka det på annat sätt än att männen i det här landet anser att normal manlig sexualitet kräver prostituerade. /---/Kvinnor är antingen ärbara fruar eller fnask. Män däremot har genom historien alltid klarat sig undan den typen av kategorisering. I stället har männen låtit kvinnor bära skammen för deras hycklande sexualitet. /.../ När det egentligen handlar om att kvinnor inte har rätt till sin egen sexualitet. Den är bara en spegelbild av det män vill ha.

(Svenska Dagbladet 2006-04-08)

De mönster som vi kunde skönja i våra artiklar om kvinnor som prostituerar sig, går tvärtemot de mönster som Gibbs Van Brunschot, Sydie och Krull (2000) fann i sin undersökning av hur prostituerade framställdes i kanadensisk media. De fann att vuxna, icke västerländska kvinnor sällan framställdes som offer för prostitution och för manliga sexköpare. Istället fann författarna att det var kvinnans sexualitet som framställdes som problemet i sammanhanget då den lockade männen att köpa sex.

Vi fann till skillnad från författarna ovan att mannens sexualitet är det som beskrivs som problemet i våra artiklar. Mannen bär ansvaret för att prostitution förekommer, detta blir tydligt genom artikelrubriker såsom *Dags för män visa civilkurage* och *Utan kund ingen slavhandel* (Kristdemokraten 2003-12-18 och Göteborgs Posten 2001-03-17).

Konstruktion av gärningsmannen

Med offerkonstruktioner följer även konstruktioner av gärningsmannen. För att gärningsmannen ska vara så idealisk som möjligt ska han inte likna offret. Gärningsmannen är någon som det ska vara svårt att relatera till, en person som inte är som "vanliga" människor och som dessa individer inte kan identifiera sig med (Christie, 2001).

I exemplet nedan blir det tydligt att kvinnans sexualitet skiljs från mannens:

I stället har männen låtit kvinnor bära skammen för deras hycklande sexualitet, som tar vad den vill ha och skyddar sig bakom betalningen. När det egentligen handlar om att kvinnor inte har rätt till sin egen sexualitet. Den är bara en spegelbild av det män vill ha. Prostitution är en manlig uppfinning, som finns i alla samhällen över hela världen. Den prostituerade existerar för att mannen alltid ska kunna tillfredsställa sina sexuella begär, samtidigt som han efteråt förnekar henne.

(Svenska Dagbladet 2006-04-08)

Östergren (2006) för en diskussion kring skillnaden i synen på manlig och kvinnlig sexualitet. Mannens sexualitet ses vara vällustig, aggressiv och oförutsägbar medan kvinnans bland annat framställs som vän, fin och passiv (Östergren, 2006:120).

Utifrån ovan skapas en kontrast mellan kvinna och man, mellan offer och gärningsman som tenderar att skapa kvinnan som mer idealiskt offer och mannen som idealisk gärningsman.

6.3 Kvinna som aktör

I vårt urval finns det ingen motsvarighet till de artiklar som beskriver mannen som aktör (se 6.5). Det närmsta vi kommer en beskrivning av kvinnan som aktör är ett reportage som handlar om en kvinna vid namn Pia med erfarenhet av bland annat porrbranschen. Även om inte Pia själv ser sig som ett offer så vill hon avråda unga tjejer från att sälja sig.

– Vuxna människor får ta ansvar för sitt eget liv, men jag blir jåkligt ledsen när jag tänker på att unga tjejer säljer sig. De anar nog inte vilken värld de är på väg in i./.../det är inget för skolflickor. Om jag tänker på mig själv när jag var tonåring, så var jag dum och naiv. Och det här är ingen bransch för unga naiva tjejer./---/Jag skulle vilja informera tjejer på högstadieskolor och gymnasier om hur det är. Berätta, få dem att förstå att det inte är någon ofarlig lek att prostituera sig.

(Helsingborgs Dagblad 2000-02-04).

I en debattartikel i Göteborgs Posten med rubriken *Sexköpslagen gör nytta – men behöver skärpas* förs bland annat en diskussion kring synen på prostituerade. Här dementeras bilden av kvinnan som säljer sex för att hon vill det och bilden av denna kvinna kallas för ”myten om den lyckliga horan”:

Det har sagts, bland annat av vissa prostituerade själva, att föreställningen om att en prostituerad alltid är utnyttjad och i underläge är fel, och att det finns många prostituerade som bedriver sitt värv av eget val./.../Ingen sexköpare vill höra att de förtrycker den de köper sex av. Myten om den lyckliga horan är till för att befria sexköparen från det ansvaret. Men en prostituerad kvinna i ett människohandelsbrott är erfarenhetsmässigt en utnyttjad person i ett extremt utsatt underläge – formellt frivilligt eller inte.

(Göteborgs Posten 2007-12-20).

En artikel har pulicerats i ETC⁴ med anledning av att Veckorevyn gjort ett reportage med en kvinna vid namn Veronica. Veronica har bland annat berättat följande för Veckorevyn:

– Jag tycker om sex, och då kan jag lika bra ta betalt för det! Veronica säger vidare att det ”känns rätt” att sälja sex.

(ETC #10, 2007).

I ETCs artikel kommenterar en prostituerad kvinna sedan tio år tillbaka, Linda, Veckorevyns reportage:

Så vad tycker Linda om Veckorevyns artikel? – Den ger en falsk bild, säger hon när ETC.nu ringer upp. *Men Veronica hävdar att hon trivs...* – Vad ska hon annars säga? De allra flesta av oss finner inget nöje i det hela. Däremot är vi skickliga skådespelare. Och ingen vill se sig själv som ett offer som mår dåligt, eller hur?

(ETC #10, 2007).

Kvinnan har alltså svårt att ses som aktör även om hon påstår att hon är det. Även om en kvinna säger sig prostituera sig frivilligt och för egen vinnings skull framhävs yttre omständigheter som gör att det trots allt inte handlar om total frivillighet:

Prostitution handlar inte om ömsesidig sexualitet mellan två jämbördiga parter. Som jag ser det handlar det om kvinnor utan reella valmöjligheter inte minst ur socioekonomiskt perspektiv.

(Kristdemokraten 2004-01-29)

⁴ ETC förlag är ett litet bokförlag och en något större tidningsutgivare. Under ETC förlag ges idag *Dagens ETC*, *ETC nu*, *ETC örebro* ut. (http://www.etc.se/etc_forlag/) [Hämtad 090122]

Kvinnan som rent offer

Loseke (2005) menar att en strategi från claims-makers sida är att konstruera offret som rent och utan skuld. Beteenden som skulle kunna göra att kvinnans offerskap kan ifrågasättas bortförklaras ofta och därmed kan synen på kvinnan som rent offer bibehållas.

Enligt Loseke (2005) är det av stor betydelse på vad ett claim grundas. I tidigare nämnda exempel dementeras bilden av kvinnan som aktör. Detta görs bland annat genom att en kvinna med tio års erfarenhet av prostitution uttalar sig om att Veckorevyn ger en falsk bild av prostitution. I detta fall finns det anledning att tro att åhörarna tar det som en person med egen erfarenhet säger på allvar.

6.4 Man som offer

Mannen tas i detta sammanhang från den "traditionellt manliga" bild som framkommit genom den tidigare forskning vi tagit del av.

Abrahamsson och Waara (2005) fann i sin undersökning en framträdande skillnad mellan hur män och kvinnor skildrades i massmedia. Enligt författarna stämmer bilden överens med de stereotypa och fördomsfulla bilder av män och kvinnor som finns i samhället. Kvinnor utmålades i större utsträckning som passiva och utsatta offer. Männerna däremot porträtterades som aktiva med åtgärder, projekt och lösningar på problem. För både män och kvinnor var nyckelorden polis, brott och hot med bland de tio vanligast förekommande. Dock användes inte begreppen med samma innebörd. För kvinnor användes begreppet för att skildra kvinnan som offer och för mannen för att beskriva honom som förövare eller räddare (Abrahamsson och Waara, 2005:12).

Då mannen framställs som offer för prostitution framställs han som passiv som i exemplen nedan hämtade från reportage:

De utnyttjas hänsynslöst av sexköpare och hallickar. /---/Det är inte ovanligt att ynglingar som dras in i prostitution och missbruk snart också hamnar i en hallicks våld.
(Aftonbladet 2001-08-06)

Det var när Nicklas gick sista terminen i nian som han blev uppraggad av vad han då inte visste var en hallick på en nattklubb i Malmö./.../Hallicken /.../ undrade om Nicklas ville delta i live sexshower mot betalning. /.../Hans hallick skaffade sexköpare via sajter på Internet.
(Sydsvenskan 2001-10-07)

Passiviteten gäller både att skaffa kunder men även under den sexuella akten. Detta blir tydligt i reportaget som följer:

Han berättar att han aldrig blir sexuellt upphetsad av det han gör. För att stå ut med de trevande händerna och allt det andra så måste han koppla bort sitt medvetande om kroppen. – En bra böghora får inte stånd, säger han och upprepar därmed den mening som flera andra före detta prostituerade män har sagt.

(Aftonbladet 2001-08-06)

I reportaget nedan framställs köparen ha övertaget i jämförelse med den prostituerade, nedan ges en mängd olika anledningar till varför den prostituerade befinner sig i underläge:

Hot och våld hör till vardagen i en manlig prostituerads liv. – Ibland får man en smäll på käften om man säger emot, ibland blir man rejält slagen av en kund som inte vill betala, säger en man som prostituerat sig under en längre tid i Stockholm. Det är vanligt att prostituerade som kontrolleras av hallickar utsätts för sadism och andra perversa behandlingar av sina kunder.

(Aftonbladet 2001-08-06)

I ett reportage intervjuas Mikko Roth, före detta prostituerad:

Precis som de flesta manliga prostituerade utsattes Mikko Roth för sexuella övergrepp som barn. Kränkningen ledde till att han började leva destruktivt.

(Aftonbladet 2001-08-06)

I andra fall kopplas offerskap till homosexualitet som i ett reportage med titeln *DOKUMENT MANLIG PROSTITUTION Här säljer män sina kroppar*. Detta kan man se tydligt i följande artikel:

Till skillnad från de kvinnliga prostituerade som kan bedriva sin verksamhet öppet/.../ tvingas en manlig prostituerad vara ytterst försiktig. Risken att drabbas för våld från böghatare är stor.

(Aftonbladet 2001-08-06)

I nedanstående artiklar framgår det tydligt att det inte finns någon personlig relation mellan säljare och köpare.

Han får några sedlar av den äldre tunnhåriga mannen och tillsammans går de sedan in i ett av videobåsen. /.../ En stund senare öppnas dörren igen. Den äldre mannen försvinner snabbt bort mot utgången, rödbrusig och svettig i ansiktet, medan den yngre går mot toaletten för att tvätta av sig.

(Aftonbladet 2001-08-06)

Jag upplevde att det var svenska medelålders affärsmän som kom till showerna. /.../ Nicklas ställde aldrig upp på regelrätta samlag även om han ofta erbjöds pengar /.../ Det förekom att han onanerade åt kunderna. – Annars smekte jag mig själv, använde en dildo och onanerade. Det var äckligt att se kunderna onanera samtidigt som de spanade in mig.

(Sydsvenskan 2001-10-07)

Mannen - utsatt och ouppmärksam

Ett genomgående mönster i artiklarna som framställer mannen som offer är att det som framställs som problemet är att mannen som säljer sex inte uppmärksammas i tillräckligt stor utsträckning, detta blir tydligt i följande debattartikel:

Unga killar/män som säljer sex blir sällan sedda eller uppmärksammade i mötet med samhällliga instanser /.../ unga killar som säljer sex blir kanske allra oftast den osynliga parten.

(Göteborgs Posten 2008-07-06)

Detta är intressant då vad som framställs som främst problematiskt skiljer sig åt beroende på om det är män eller kvinnor som framställs som offer. Då kvinnan framställs som offer är det, som tidigare nämnts, mannen och mannens sexualitet som utmålas som det grundläggande problemet. Detta är vidare intressant då endast två av artiklarna som behandlar manlig prostitution beskriver män som säljer sex till kvinnor. Alltså är det i absolut störst majoritet av artiklarna fråga om män som köper sex av män. I dessa artiklar framställs dock inte mannen som köper sex i samma utsträckning som då han köper sex av en kvinna. Överhuvudtaget läggs det lite vikt vid gärningsmannen och framställningen av densamme. Som tidigare nämnts kräver ideala offer ideala gärningsmän. Den senare bör vara olik offret för att betraktas som så ideal som möjligt (Christie, 2001).

Artiklar som beskriver kvinnlig prostitution utmålar ofta prostitution som ett bland flera fenomen som män utsätter kvinnor för. Grundläggande för denna typ av resonemang är tanken om maktstrukturer som finns i samhället där mannen är överordnad kvinnan. Sättet kvinnan kan förtryckas på skiljer sig åt i grad, men inte i art.

Med detta resonemang är det inte endast de kvinnor som utsätts och de män som utsätter som inbegrips utan alla män och kvinnor i samhället. ”Mannen är förövare och kvinnan offer, medvetet eller omedvetet, mer eller mindre” (Andersson och Lundberg, 2001:81).

Utifrån denna syn på män och kvinnor blir det svårt att skapa samma kontrast mellan man och man som skapas mellan man och kvinna och som visats på i tidigare kapitel.

Detta behöver inte var anledningen till att fokus ligger på att beskriva mannen som offer snarare än gärningsman. Enligt Loseke (2005) kan det finnas en medveten strategi hos claims-makers i att lägga fokus på att konstruera offer och inte gärningsman. Detta då det kan vara lättare att få åhörarna att känna sympati inför offret än att få dem att skuldbelägga och hysa agg mot gärningsmannen.

6.5 Man som aktör

Då mannen utmålas som aktör stämmer bilden överens med den ”traditionellt” manliga som beskrevs i föregående kapitel. Följande reportage bygger på intervjuer med Niklas Eriksson, medförfattare till *Sexmänsäljer.se/x*:

De kommer från stabil svensk medelklassbakgrund, och är väl integrerade i samhället. De ser sig inte som offer utan som subjekt som väljer det här, säger Niklas Eriksson.
(Sydsvenskan 2003-05-24)

De är vanliga svenska medelklasskillar, ofta med jobb och ordnat liv.
(Aftonbladet 2003-05-24)

I ytterligare ett reportage med rubriken *Ny grupp män säljer sex till män via nätet /.../* intervjuas Kristian, 24 som är en av intervjupersonerna i ovan nämnda rapport. Nedan framställs det som att Kristian och kunden är jämlika:

Kristian är vältränad och gjorde en riskbedömning av sina kunder. – Jag kände mig aldrig i fysiskt underläge. Jag skulle nog inte fullföljt om kunden varit större och starkare än jag.
(Sydsvenskan 2006-01-17)

Det finns också män som berättar öppet om olika anledningar till varför de säljer sex. I samtliga reportage nedan blir det tydligt att männen gör det för egen vinnings skull, inte för någon annan. Detta blir en skillnad jämfört med då mannen framställs som offer där det är vanligt att mannen styrs av en hallick.

Kristian var 19 år när han sålde sex till en annan man första gången. – Då var det helt oplanerat. Jag blev erbjuden 7000 kronor /.../ Två år senare började Kristian och hans pojkvän att sälja sex mer metodiskt. – Vi behövde pengar. Jag var i slutet av min utbildning och studielånet höll på att ta slut.

(Sydsvenskan 2006-01-17)

Per 22 år. Introducerades som 16-åring via sin nyblivne pojkvän som sålde sex. De hade en dröm om att köpa en bostadsrätt./.../Tre år senare kunde de köpa en lägenhet. Nu prostituerar sig 22-åringen under en vecka varje månad.

(Aftonbladet 2003-05-24)

I andra artiklar lyfts fram att mannen är aktiv i hela säljprocessen. Han bestämmer varför, hur, när och med vem (till exempel City 2008-09-25).

I Sydsvenskan kan man läsa om hur prostituerade själva letar upp sina kunder via Internet:

Under två tre månader sökte paret målmedvetet efter betalningsvilliga kunder på Internet.

(Sydsvenskan 2006-01-17)

Hirdman (2002) menar att maskulinitet i vår kultur är förknippad med aktivitet. Detta fann hon även i sin undersökning av herrtidningen Fib aktuellt där mannen framställdes som autonom och oberoende. Kvinnan, så som hon framställs i Veckorevyn, bekräftar mannens status. Hon finns till för att väcka hans lust och tillfredställa honom medan han njuter.

I motsats till då prostituerade befinner sig i underläge kan vi här se ett exempel där säljaren befinner sig i överläge.

Det finns också prostituerade som är våldsamma mot sexköparna. Under senare år har flera fall av rån utförts på välbärgade män som tagit emot prostituerade män i sina hem. I några fall har sexköparna blivit brutalt misshandlade. Det har också skett mord på homosexuella sexköpare.

(Aftonbladet 2001-08-06)

Artiklarna som följer visar på att parterna har en personlig relation. Den första artikeln visar att säljare och köpare skapar en personlig kontakt innan säljtillfället. Den andra artikeln visar på en kompisrelation mellan de båda.

Jag chattade alltid med kunderna dagen innan, för att lära känna dem lite. De flesta träffade jag även över en kopp kaffe först.

(Sydsvenskan 2006-01-17)

Idag har mannen bara några enstaka kunder kvar och beskriver mötena mer som när två kompisar träffas. Men efteråt ligger det pengar på bordet.

(Aftonbladet 2003-05-24)

Man som aktör – ”Ny grupp”

Genomgående för artiklarna som samtliga bygger på rapporten *Sexmänsäljer.se/x* är att gruppen män som prostituerar sig ofta benämns som ”ny”. Artiklarna kan ha titlar såsom *Ny grupp män säljer sex till män via nätet /.../* eller *”Vanliga” killar de nya prostituerade/.../*. Man skiljer på de ”gamla” prostituerade och denna nya grupp killar med i övrigt ordnade förhållanden, som säljer sex som ett extraknäck. Budskapet till läsarna blir att information som inte stämmer överens med det de vet sedan tidigare om prostitution kommer att presenteras. Sven-Axel Månsson, professor i socialt arbete, uttalar sig såhär om den ”nya” prostitutionen:

– Denna prostitution skiljer sig mot den vanliga./---/ Dessa män har många kontakter, och tycker att de lika gärna kan tjäna pengar på dem

6.6 Reaktionen på framställningar av prostitution

En del av vårt material handlar om reaktioner på framställningar av prostitution. Texterna som artiklarna grundas på är Socialstyrelsens rapport *Kännedom om prostitution 2003*; Anna Hulusjö och Jonna Abelssons rapport *I sexualitetens gränstrakter – en studie av ungdomar i Göteborg med omnejd som säljer och byter sexuella tjänster*; Petra Östergrens bok *Porr, horor och feminister* samt Veckorevyns artikel *Jag säljer sex - och jag gillar det faktiskt*.

En skribent riktar kritik mot hur Socialstyrelsen i sin rapport *Kännedom om prostitution 2003* framställer män och kvinnor som prostituerar sig i artikeln

”Prostituerade män njuter – kvinnorna är offer – Socialstyrelsen konserverar könsroller i rapport om manlig och kvinnlig prostitution”. Artikelförfattaren menar bland annat att rapporten stödjer förutfattade meningar och att den inte ger en rättvis bild av prostitution. Så här beskrivs kvinnor som prostituerar sig enligt skribenten:

Som grundorsaker till att kvinnor hamnar i prostitutionen nämner Socialstyrelsen tidiga störningar och tidig traumatisering./.../ Prostitutionen beskrivs som symptom på grundläggande problem som jagsvagheter, bristande självkänsla och självförakt.

(Göteborgs Posten 2004-08-15)

Enligt skribenten framställs män som säljer sexuella tjänster så här i Socialstyrelsens rapport:

Männen däremot prostituerar sig för att njuta av anonyma sexuella kontakter. /.../ Även om Socialstyrelsen nämner att det också finns manliga prostituerade som visar självdestruktiva beteenden, dominerar bilden av den medvetne mannen som har en aktiv sexualitet som han vill utleva.

(Göteborgs Posten 2004-08-15)

Vidare menar artikelförfattaren att rapporten konserverar föreställningar om manlig och kvinnlig sexualitet:

Tal om killars sexsäljande färgas av en syn på mäns sexualitet som aktiv, potent och kontrollerande. Medan tal om tjejers sexsäljande färgas av en syn på kvinnors sexualitet som passiv, underordnad och kontrollerad.

(Göteborgs Posten 2008-07-06)

Författarna Anna Hulusjö och Jonna Abellsson har genomfört studien *I sexualitetens gränstrakter – en studie av ungdomar i Göteborg med omnejd som säljer och byter sexuella tjänster*. Författarna har publicerat en artikel med titeln *Synliggör könshandeln som inte passar mallen /.../*

Få debatter är så svartvita som prostitutionsdebatten. Är ”horor” lyckliga eller är de olyckliga? Är sexsäljare i själva verket driftiga affärskvinnor/affärsmän eller är de offer för sexualbrott och återupprepningstvång?/.../ Föreställningar kring prostitution är ofta könsbundna. Den prostituerade är sannolikt i de allra flestas föreställningsvärld en kvinna, hon ses också ofta som ett offer.

(Göteborgs Posten 2008-07-06)

Två artiklar är direkt debatterande mot den bild av pornografi och prostitution som Östergren förmedlar i sin bok *Porr horor och feminister*. En av artiklarna bär titeln ”*Sexköp är inte jämställdhet*”, och behandlar främst den del av Östergrens bok som diskuterar och belyser pornografi. Om manlig och kvinnlig sexualitet skriver artikelförfattaren Josefin Kjellberg följande:

I hennes värld (Östergrens anm.) finns det inga stereotypa uppfattningar om manlig respektive kvinnlig sexualitet, som att kvinnor bör ”hålla på sig” för att inte kallas slampor och att manlig sexualitet betraktas som en så stark drift, att den måste få utlopp genom sexköp, exempelvis. Vad jag önskar att jag och resten av befolkningen också levde i hennes värld.

(Gotlands Tidningar 2008-10-13)

Den andra artikeln, skriven av samma författare bär titeln ”*Sexsäljare, offer eller normbrytare?*” Kjellberg skriver:

Östergren skriver i sin bok /.../ att alla sexsäljare är starka, självständiga kvinnor, som utmanar den traditionella synen på kvinnlig sexualitet, som både samhället och feminister har. Tänk vad härligt om det såg ut så. /.../ då hade vi ju i alla fall nått jämställdhet på den sexuella arenan.

(Gotlands Tidningar 2008-10-14)

Kjellberg menar istället att:

/.../ prostitution handlar tyvärr inte (bara) om jämställda, fria individer som gillar att ha sex och bara ser pengarna som en bonus. /.../ Det handlar (oftast) om kvinnor i ett patriarkat, vare sig Petra Östergren väljer att blunda för det eller inte.

(Gotlands Tidningar 2008-10-14)

Som vi tidigare nämnt reagerar ETC på en av veckorevyn publicerad artikel. ETC menar att veckorevyn genom sin artikel gör reklam för prostitution, så här säger Linda, prostituerad sedan tio år tillbaka om artikeln:

- Jag vågar knappt föreställa mig hur mina döttrar och andra tjejer kommer att påverkas av artikeln. Den fungerar som en guide till hur man tjänar snabba pengar genom att börja sälja sex.

(ETC #10 2007)

Rapporten *Sexmänsäljer.se/x* mottogs på ett annorlunda sätt i media enligt artiklarna i vårt urval. Kännetecknande för samtliga artiklar som behandlar rapporten är att de rapporterar om de resultat som författarna fann som accepterade nyheter. Artikelförfattaren tar inte ställning för eller emot de resultat som presenteras.

I samtliga fall ovan blir det tydligt att massmedia i egenskap av claims-makers kan bestämma vilka bilder som ska förstärkas och vilka som ska tystas ner. I fyra av fallen ovan handlar det om att massmedia reagerar på forskning kring prostitution och i ett fall handlar det om en reaktion på en artikel.

I de två inledande artiklarna, som grundas på *Kännedom om prostitution 2003* samt *I sexualitetens gränstrakter – en studie av ungdomar i Göteborg med omnejd som säljer och byter sexuella tjänster*, förstår vi det som att skribenterna har för avsikt att informera om att det finns prostituerade som inte passar in i de föreställningar om prostituerade som allmänheten har och att dessa bör uppmärksammas. Genom att använda begrepp som att könsroller konserveras eller att könshandeln inte passar mallen säger detta något om skribenternas syn på hur samhället ser ut.

I de andra två artiklarna blir det tydligt att artikelförfattaren försöker förminska bilden av kvinnan som aktör, som säljer sex för att hon tycker om det.

6.7 Sammanfattning av analys

Syftet med denna uppsats var att undersöka hur manlig respektive kvinnlig prostitution framställs i media. Frågeställningar som låg till grund för studien var:

Hur skildras män och kvinnor som prostituerar sig? Vilka skillnader i framställningen av manlig respektive kvinnlig prostitution finns?

För att besvara syftet genomförde vi en kvalitativ dokumentanalys. Vi valde att granska tidningsartiklar eftersom de når ut till en stor del av allmänheten. För analysen utgick vi från sex teman för att visa på skillnader i hur män och kvinnor i prostitution framställdes. Inom det första temat, *Övergripande skillnader i materialet*, fann vi att artiklarna som beskrev manlig respektive kvinnlig prostitution skiljde sig åt på två övergripande punkter. För det första fann vi skillnader i materialets karaktär som var mer generell för beskrivningar av kvinnor och mer specifikt för beskrivningar av män. Vi fann även att begreppet prostitution enligt vårt urval var synonymt med kvinnlig

prostitution medan artikelförfattarna tydligt skrev manlig prostitution då artiklarna behandlade män som säljer sex.

För att beskriva skillnader i hur män och kvinnor som prostituerar sig utmålas valde vi att använda oss av fyra teman; *Kvinna som offer*, *Kvinna som aktör*, *Man som offer* samt *Man som aktör*. Vi har här valt att sammanställa skillnaderna i tabellen nedan:

	Kvinna	Man
Offer	Fokus på gärningsmannen. Mäns överordning gentemot kvinnor i samhället. Mannen och mannens sexualitet, huvudproblemet. Generella och diskuterande texter.	Fokus på mannen som offer. Mannen utsatt och ouppmärksam, huvudproblemet Specifika och ”upplysande” texter.
Aktör	Aktörskap ”bortförklaras”.	Man som ser prostitution som extraknäck. Skiljs från tidigare känd prostitution, framställs som ”ny grupp”. Specifika texter.

Den mest i ögonfallande skillnaden är att det saknas artiklar som beskriver kvinna som aktör.

Slutligen behandlade vi *Reaktioner på framställningar av prostitution*. Vi fann bland annat att bilder av kvinnan som aktör tystades ner medan bilder av mannen som aktör förmedlades okritiskt.

7 Slutdiskussion

Massmedier når ut till en stor del av allmänheten och är vår primära källa till information om omvärlden. Massmedierna har stor makt genom att de har möjlighet att bestämma vilka ämnen eller problem som skall tas upp till diskussion. De har även makt att ge sina tolkningar av ett visst fenomen som på så vis vinner företräde före andra potentiella tolkningar.

Vi fann betydande skillnader i hur män och kvinnor som prostituerar sig framställs i tidningsartiklar. Bland annat fann vi att det då det handlar om kvinnlig prostitution finns förhållandevis strikta ramar runt ämnet. Flertalet artiklar presenterar liknande tankar och slutsatser. Då information som inte passar inom ramarna för diskussion presenteras görs detta för att skribenten ska kunna dementera och förminska den bilden. Under arbetet med uppsatsen har vi uppmärksammat att det verkar finnas ett motstånd mot att beskriva kvinnan som aktör, inte bara utifrån vårt urval. Östergren beskriver att hennes ställning förändrades inom kvinnorörelsen sedan hennes projekt med boken *Porr, horor och feminister* blivit känt för omgivningen. Hon beskriver hur hon inte längre sågs som ”god feminist” och hur hon mer eller mindre blev utmobbad från feministiska kretsar (Östergren, 2006).

För manlig prostitution har vi inte funnit att ramarna kring ämnet är lika strikta, utan att det finns större utrymme för variation inom diskussionerna. Det går både att påstå att mannen är offer för prostitution lika väl som det går att påstå att mannen är aktör som ser prostitution som ett extraknäck utan att det väcker samma reaktioner och diskussioner som om kvinna beskrivs som aktör.

Denna skillnad är intressant inte minst mot bakgrund av en diskussion kring nyhetsvärdet för manlig prostitution. Eriksson och Knutagård (2005) skriver inledningsvis att män som säljer sex är en osynlig grupp för den stora allmänheten liksom för många yrkesverksamma. Vidare menar författarna att gruppen är nästan helt osynlig forskningsmässigt. I Sverige handlar det om ett fåtal undersökningar varav de flesta ingår som en del av forskning kring kvinnor som säljer sex (Eriksson och Knutagård, 2005:9). Denna brist på information och kunskap kring gruppen män som säljer sex skulle kunna vara en direkt anledning till att vi fann att artiklar som beskriver manlig prostitution är mer specifika och beskriver fenomenet mer ingående. Det skulle även kunna ge en förklaring till varför det är lättare att acceptera olika bilder av manlig

prostitution då ramen runt ämnet är mer diffus. Allmänheten, åhörarna, saknar referensramar och reagerar inte i samma utsträckning på denna typ av information.

På detta sätt kan det bli begripligt att det är massmedia som skapar ramarna för allmänheten. Loseke beskriver det som att massmedia presenterar det vi som människor överhuvudtaget *kan* tänka på (Loseke, 2005:41).

Vi fann genom vår analys även att kvinnor ägnar sig åt prostitution medan män ägnar sig åt manlig prostitution. I Sverige har vi en lag mot prostitution, som är unik, till skillnad från många andra länder. Sexköpslagen är könsneutral och det är förbjudet att köpa sex av män, såväl som av kvinnor. Men medan kvinnor som säljer sex utmålas som offer, så finns det ingen entydig bild av män som säljer sex.

Som nämnts inledningsvis finns det texter som kommer att ligga till grund för morgondagens beslut och insatser som övervägande riktar in sig på kvinnlig prostitution. Socialstyrelsen fick i uppdrag av Regeringen att följa prostitutionens utveckling på ett nationellt plan. Vi tyckte det var anmärkningsvärt att Socialstyrelsen i sin rapport *Kännedom om prostitution 2007* intervjuat fjorton kvinnor men inte en enda man. Vi ställer oss frågande till om man då kan säga sig ha uppnått syftet med undersökningen, nämligen att följa upp och samla kunskap kring prostitutionens omfattning och utveckling på nationell nivå.

Trots att vi nu är i slutskedet av vårt uppsatsarbete finns det fortfarande många frågor som vi anser behöver belysas. Kvinnor som köper sexuella tjänster av män som är eskorter skulle också ha varit intressant att utforska. Inte minst då det är intressant att se hur kvinnan ser på mannen som säljare. Det hade också varit givande att systematiskt välja ut artiklar där prostituerade män och kvinnor får komma till tals. Detta för att få ett mer jämförbart material. En kriminologisk studie av hur många män som ställs inför rätta efter att har köpt sex av män skulle vara relevant. Avslutningsvis en metodologisk fråga gällande vår egen studie: Om två män skulle ha genomfört en liknande studie, hade de fått samma resultat som vi eller hade de sett andra mönster?

8 Referenslista

Abrahamsson, Lena och Peter, Waara (2005) *Många manliga män, en studie om hur män och kvinnor skildras i norrbottensk massmedia*. Länsstyrelsen i Norrbotten.
<http://www.bd.lst.se/publishedObjects/10005357/MMMrapport.pdf> [Hämtad 081203]

Andersson, Berit och Magnus Lundberg (2001) "Kvinnomisshandel som kunskapsfält" i *Det motspänstiga offret*, Malin, Åkerström och Ingrid, Sahlin (red). Lund: Studentlitteratur.

Berger, Peter. L och Thomas, Luckmann (2007) *Kunskaps sociologi*. Falun: ScandBook AB.

Börjesson, Mats (2003) *Diskurser och konstruktioner- En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.

Christie, Nils (2001) "Det idealiska offret" i *Det motspänstiga offret*, Malin, Åkerström och Ingrid, Sahlin (red). Lund: Studentlitteratur.

Ekecranz, Jan och Tom, Olsson (1998) *Det redigerade samhället*. Stockholm: Elanders Gotab.

Eriksson, Niklas och Hans, Knutagård (2005) *Sexmänsäljer.se/x-nöje blir funktion*. Malmö: RSFL rådgivningen Skåne.

Gibbs Van Brunschot, Erin; Rosalind A., Sydie; Catherine, Krull (2000). "Images of Prostitution: The Prostitute and print media" i *Women & Criminal Justice*, 10:4, sid. 47-72.

Hirdman, Anja (2002) *Tilltalande bilder*. Stockholm: Atlas.

Johansson, Anna och Peter, Öberg (2008) "Biografi- och livsberättelseforskning" i *Forskningsmetodik för socialvetare*. Anna, Meeuwisse; Hans, Swärd; Rosmari, Eliasson-Lappalainen och Katarina, Jacobsson (red.) Stockholm: Natur & Kultur.

Lag 1998:408. *Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster*.
<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980408.HTM> [Hämtad 081018].

Lag 2005:90. *Lag om ändring i Brottsbalken*. <http://62.95.69.3/SFSdoc/05/050090.PDF> [Hämtad 081102]

Lewin, Bo (red.) (1998) *Sex i Sverige. Om sexuallivet i Sverige 1996*. Folkhälsoinstitutet 1998:1. Uppsala: Uppsala Universitets Förlag.

Loseke, Donileen R. (2005) *Thinking about Social Problems*. New Jersey: Transaction Publishers.

Martinell Barfoed, Elisabeth (2008) *Berättelser om adoption*. Lund: Socialhögskolan.

May, Tim (2008) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Motion (2008/09) Ju3, *Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål*.
http://www.riksdagen.se/webbnav/?nid=410&dok_id=GW02Ju3&sourceid=%7BC5054775-C177-4E54-8319-EA2B323D4941%7D [Hämtad 081018].

Nationalencyklopedin (2009) a, www.ne.se, <http://www.ne.se/sok/offer?type=NE> [Hämtad 090221]

Nationalencyklopedin (2009) b, www.ne.se,
<http://www.ne.se/sok/akt%C3%B6r?type=NE> [Hämtad 090221]

Pohl, Henrik och Anna-Karin, Svensson (2003) *Prostitution i Dagens Nyheter & Expressen – En kvantitativ innehållsanalys ang. hur prostitution framställs i Dagens Nyheter och Expressen*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation.

Pollack, Ester (2001) *En studie i medier och brott*. Stockholm: JMK.

Socialstyrelsen (2003) *Kännedom om prostitution 2003*
<http://www.sos.se/fulltext/131/2004-131-20/2004-131-20.pdf> [Hämtad 081002]

Socialstyrelsen (2007) *Kännedom om prostitution 2007*
http://www.socialstyrelsen.se/NR/rdonlyres/2549E8A3-2766-452B-9118-C51335AA779B/9430/200713148_rev.pdf [Hämtad 081002]

SOU 1995:15. *Könshandeln. Betänkande av 1993 års Prostitutionsutredning*. Stockholm: Socialdepartementet.

SOU 2001:14 *Sexualbrotten Ett ökat skydd för den sexuella integriteten och angränsande frågor*. Stockholm: Regeringskansliet.

Starrin, Bengt och Hans, Swärd (2006) ”Makt och socialt arbete” i *Socialt arbete – en grundbok*. Anna, Meeuwisse; Sune, Sunesson och Hans, Swärd. Stockholm: Natur och Kultur.

Svedin, Carl Göran och Gisela, Priebe (2004) *Ungdomars sexualitet - attityder och erfarenheter*. Lund: Lunds Universitet.
http://www.humanrights.gov.se/dynamaster/file_archive/040511/0a9fb2aa3079b1c33651613d7cd0e3a6/ungdomars_sexualitet.pdf [Hämtad 090123]

Östergren, Petra (2006) *Porr, horor och feminister*. Stockholm: Natur och Kultur.